

Vérszegénység, ideggyengeség, sápkór, gyomorhajók ellen, nehéz betegségből, gyermekágyból üdülőknek s fejlődő gyenge gyermekeknek.

OSSIAN HENRY

a párisi orvosi akadémia tagja és a párisi egyetem tanára,

CHINA-VAS-BORA

(Vin de quinquina ferrugineux).

Fehérfolyás, vizkór, görvély, aszkór, korai kimerültség, magtalanság, rendellenes hószám, vérfolyás, fejfájás stb. ellen a legbizt. gyógyszer.

Egy palack ára használati utasítással 2 fr. 50 kr.

Ezen szer bámulatos hatása gombaként szaporítja az utánzatokat, miért is a nagy közönség saját érdekében felkértek, hogy csakis **Ossian Henry-féle china-vas-bort** vásároljon. — Kapható **Török József** gyógyszer. Budapest, király-utca 12.

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára **SZELINSKI GYÖRGY** császári királyi egyetemi könyvtárnál, Bécsben, I. Beizirk, Stefansplatz Nro. 6.

PALFFY ALBERT.

ANYA ÉS GRÓFNÉ

REGÉNY.

Ara füzve 2 frt. Vászonnkötésben 2 frt 40.

Valamennyi külföldi szerektől előnybe helyezendők, a magyar közönségnél különben már a legjobb hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvendő a külföldi labdacsgyárosok óriási reklámja daczára örvendő, százezer esetben tíz éven át legjobban megkísérlett és több éveken át a bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán, csakis növény-kivonatokból összeállított

kárpáti egészségi labdacsgok,

melyek biztosan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva, hanem minden fájdalom nélkül hatnak: oldogulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfúvások, szűdülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrképzések és sárgaság ellen. Pótolja a keserűvizeket, melyek vizenyős ürülést eszközölnék.

Egy skatulya ára 21 kr; egy tegeres 6 skatulyával 1 frt 5 kr.

Raktárak: Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél, az új épülettel szemben; Pozsonyban: Pisztry Bódog gyógyszer.; Debreczenben: Mihálovits István gyógyszer.; Kecskeméten: Molnár János gyógyszer.; Szegeden: Kovács Albert gyógyszer.; Temevárt: Tarczy István gysz.

Legujabban megjelent!

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. k. egyet. könyvtárnál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

EMLÉKEIMBŐL.

IRTA

KLAPKA GYÖRGY.

FÜGGELÉKÜL:

GRÓF TELEKI LÁSZLÓ LEVELEI.

A szerző fénynyomata arcképevel.

Ára füzve 5 forint osztrák értékben.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvkereskedésben kapható — az osztr. tart. számára Szelinski György cs. k. egy. könyvtárnál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA

vagyis családos házigazdának és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helyiségi előjáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium

Alapítá 1886-ik évre. Szerkeszti

MAJER ISTVÁN. Kőhalmi KLIMSTEIN JOZSEF tanár

HARMINCZEGYEDIK ÉVFOLYAM.

Sok képpel.

Ára füzve 50 krajczár. — Postán bérmentve megküldve 55 krajczár.

TARTALOM: Naptári rész. — Bélyegekről. — I. Az erkölcsi világ. Népnepes mutató-tábla. — Dics-hymnus. — Zelliger Alajos: A templomkerülők megszívlelése. — Nyulassy Antal: A vándor. — Kőhalmi: A divat és fényűzés. — Kollár: Ferencz: Az öngyilkosságról és párbajról. Hazafiai elmélkedések. — Kőhalmi: Amerikába készülő magyaroknak. — II. Gazdák és gazdasszonyok naptára. Somogyi: Jobb a sűrű garas, mint a ritka forint. — Gazdák emlékeztető táblája. — A kultivátorokról (képekkel). — Ludenyésztés módja. — Hogyan néz ki a jó gazdaszony élelkamraja. — III. Népevelők naptára. Kruesz Krizosztom főpát (arcképpel). — Schäffer József (arcképpel). — Egy angol orvosnak figyelemre méltó egészségi szabályai. — IV. Történetek. Dodek Endre: A pápa. — Kőhalmi: József főherceg és családja (képekkel). — Hős Szondi György emléke. — V. István bácsi hazában és a nagyvilágban. Kőhalmi: Dr. Majer István ez. püspök, a mi István bácsink mint félszázas író, 1835—1885 (arcképpel). — Rajecz fürdő (képpel). — Az új királyi palota Budapestben (képpel). — A kárpátok gyöngye. I. A csorbai (képpel). — II. A dobsinai jégbarlang (képpel). — VI. Művészet és műpár. Egy séta a budapesti orsz. kiállításon (hét képpel). — VII. Trófék mezeje. — A Magyarországon tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

Singerstr. 15. PSERHOFER J.-féle gyógyszerár.

zum gold. Reichsapfel, Bécsben.

Vértisztító labdacsgok ez előtt egyetemes labdacsgok neve alatt, az utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacsgok csodás hatásukat észszeresen be nem bizonyították volna. A legmakcabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsgok számtalanszor és a legrovid-ből idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacsgal 21 kr., 1 tegeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr. bérmentelen utánvét melletti küldéssel 1 frt 10 kr. (1 tegeresnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek intőző hálat mondanak a labdacsgokról, melyeknek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségeket egészséggük helyreállítását köszönik. 2515

A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A sok köszönő-iratból közlünk néhányat:

Leogang, 1883 május 13. Tisztelt uram! Píulái valóban csodálatosak, nem olyanok, mint sok oly más földicsért szer, hanem minden bajban lehetőleg segítenek. A husvektor megrendelt píulákból a legtöbbet barátaim és ismerőseim között osztottam el, és mindnyájukon segítettek; k ros egyének, különböző bajokkal és hibákkal általak, ha nem is teljes egészséggel, de jelentékeny javulást nyertek, s azokat tovább használni szándékoznak. Kérem tehát nekem jólag öt csomagot küldeni. Tölem és mindazoktól, kik szorosségek valának, píulái által egészségetek visszanyerhetni, legforróbb köszöneteket. Deutinger Márton.

Bécs-Szentgyörgy, 1882 febr. 16. T. uram! Nem felejtetem ki eléggé benső köszönetemet, píuláit, mintán Isten segítségével nóm, ki már évek óta miserében szenvedett, a vértisztító píulák által abból kigyógyított t, s habár még most is szed még azokból, egészsége már annyira helyre van állítva, hogy fiatal frisséggel minden munkáját végezheti. E köszönő-iratomat valamennyi szenvedő érdekében kérem felhasználni, s kérem egyttal, küldjön 2 csomag píulát és 2 darab chinai szappant. Kiv. tisztelettel lekötelezettje **Novak György**, főkereszt.

Tekintetes úr! Előre bocsátva azt, miszerint valószínűleg valamennyi gyógyszerre hasonló jósággal bír az ön **híres fagybalzsamával**, mely családomban több idült fagydagagnak gyorsan véget vetett, daczára valamennyi ugynevezett egyetemes szer iránti bizalmatlanságomnak, elhatároztam magamat az ön vértisztító labdacsgához folyomolni, legfor ezen apró golyóbisok segítségével megostromoljam sok évi aranyeres bántalmam. Egyáltalában nem reteletem önnök bevallani, miszerint régi bajom 4 heti használat után egész tökéletesen megszűnt, s én ezen labdacsgokat ismerőseim körében a legbüzzöbben ajánlom. Az ellen nincs semmi ellenvetésem, ha ön ezen soraimat, jóllehet névalírás nélkül nyilvánosság elé öhajtja bocsátani. Mély t. Bécs, 1881 febr. 20. **C. v. T.**

Fagybalzsam, a fagyos tagokra és minden idült sebre mint legbiztosabb szer elismervé. 1 köcsöggel 40 kr.

Élet-esszencia (prágai csöppek); megrottott gyomor, rossz emésztés és mindennemű aitesi bántalom ellen kitünő házi szer. 1 üvegsével 20 kr.

Keskeny-útfűzőr, általában ismert jeles házi szer luterós rekedtség, göröcs, köhögés, stb. ellen. Egy palackkal 50 kr.

Amerikai köszvény - kenőcs, legj. szer minden köszvényes és csúzos baj ellen. 1 frt 20 kr.

Mindennemű hasonszenni gyógyszer folyton készletben. Az itt felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapban hirdettet bel- és külföldi gyógyszer-különlegesség készletben van, u. n.

Chinai toilette-szappan, 1 db. 70 kr.
Por a lábízadás ellen, 1 doboz 50 kr.
Páte pectoralis Georé-tól, a legjelesebb és legkellenebb szer egyike, elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut ellen. 1 doboz 50 kr.

Alpesi növény-likör Bernhárd O. V.-től 1 palackkal frt 2.60, 1 palackkal frt 1.40.

Szem-esszencia dr. Romershausentól. 1 palackkal frt 2.50, fél palackkal frt 1.50.

Köszvényfolyadék Kwizdától. 1 p. 1 frt. stb. s minden notán a raktáron nem levő cikkek kívánatra pont. és olesón beszereszettnek. Szállítás postán 5 frton alatti tételeknél csak az összegnek postaköltsége utalványval való előzetes beküldése mellett; nagyobb összegek néli utánvét mellett is.

A fonebbi különlegesség legtöbbje kapható Budapestben is, Török József gyógyszerárában.

3-ik SZÁM. 1886. BUDAPEST, JANUÁR 17. XXXIII. ÉVFOLYAM.

Előzetes felírások: VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 12 frt / félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: / egész évre 8 frt / félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: / egész évre 6 frt / félévre ... 3 * Külföldi előzetesekhez a postallag meghatározott vitellő is csatolandó.

LUKÁCS BÉLA.

Az UJABB alkotmányos korszak vívmányai között nincs egyetlen egy sem, mely nem egészen két évtized alatt előhaladásunkat oly szembeszökően bizonyítaná, mint a közlekedés fejlődése s e részben is főleg a vasutaké. Néhány külföldi társaság, mint az osztrák, déli és tiszai vasut-társaság vonalain s néhány rövidebb vasuton kívül nem volt az országnak más vasútja, mikor a kiegyezés Ausztriával megkötötte. Olyan vasut, melyet a magyar állam a magáénak nevezhetett volna, mely első sorban nem egy nyereség céljából alapított társaságnak, hanem magának a nemzet forgalmi érdekének lett volna hitvatva szolgálni, olyan vasut, melylyel az ország kormánya az állam igényeinek megfelelő közlekedési politikát kezdetetett volna, — Magyarország nem volt.

A belügyekben való rendelkezés jogát visszanyert állam első gondját a belső berendezkedés szükségére volt kénytelen fordítani s ama szervezet megalkotására, mely az ország közigazgatási ügyeit ellátandó. A közlekedés érdeke az első berendezkedés gondjai között háttérbe szorult. 1868-ban jutott a magyar állam legelőször egy nyúlfarknyi vasúthoz, ahhoz is csak kellellenül, az által, hogy a salgó-tarjáni köszénbányatársulat megbukván, annak vasútját magához volt kénytelen váltani.

A magyar vaspálya-hálózat részben ez után is csak ilyen módon növekedett; a budapest-losonyei vaspálya kiépült ugyan Ruttkáig s itt később, a kassa-oderbergi vonal hozzá csatlakozván, forgalmunknak élénken lüktező ere lett, de a magyar vasutak rendszeréhez az egyes vonalak ez után is még sok ideig leginkább csak vásár utján, szakadozott darabokban csatlakoztak, úgy hogy összefüggő, szerves hálózatról, a szónak ebben az értelmében, még sokáig szó sem lehetett.

Idő kellett hozzá, míg nagy erőfeszítések és áldozatok árán oly hálózat hozottunk, mely míg egyfelől a belforgalom központjává az ország fővárosát tevő, másfelől a nemzetközi forgalomban is lehetővé tette a magyar állam érdekeinek megfelelő közlekedési politikát követnünk részint közvetve, a saját vonalait által, részben közvetlenül az által, hogy a többi, idegen vonalakkal szemben támasztott verseny útján ezeket is oda kényszeríté, hogy a magyar állam érdekeit figyelmen kívül ne hagyják. S ma már Magyarországnak 4000 kilométert megha-

ladó olyan vasúthálózata van, melyen a magyar állam az úr s mely által a többi vasutak forgalmi politikája fölött is dominál. Természetes, hogy e részint magához váltott, részint saját költségén épített, részint kamatbiztosítékkal ellátott vasutak tömördek összegeket nyeltek el. Mintegy 450 millió forint az az összeg, melyet az ország 1868 óta vasútjaira költött. De, habár a fejlődés olykor rohamos is vala, sokszor túlságos drága és hátrányos üzletek árán került egy-egy vonal az állam birtokába: alapjában véve úgy a vasút-építés, mint a magánkézben levő vasutak megvásárlása, u. n. államosítása a nemzet előtt népszerű vala, mindenki belátván, hogy a magyar államnak közlekedési

eszközök nélkül lehetetlen volna aránylagos lépést tartani a nyugati művelt államok előhaladásával s összecsapna feje fölött azok hatalmas versenye. Másfelől a vasutakba költött összegeket senki sem tekintette meddő kiadásnak, sőt abban a meggyőződésben élt, hogy ama nemzetgazdasági kiszámíthatatlan haszon mellett, melyet a vasutak a forgalom rendessé, gyorsá, olesóvá és biztossá tételé által az országnak hajtának, — mint üzletágak is ki fogják fizetni magokat, s hogy a mennyit a reájok költött kölcsönpénzek kamatai fejében az állam fizetni köteles, annyit, ha nem többet, legalább is be fognak hajtani. Ez az a pont, melyre nézve évek tapasztalatai

LUKÁCS BÉLA. Ellinger Ede fényképe után.

után mindenki csalódott. Az államvasutak, mint üzemág, nem fizették ki magokat s a magas költséges adminisztráció mellett, mely a vasutak összes bevételeinek nem kevesebb mint 70%-át emésztette el, nem is lehetett remény, hogy egyhamar kifizethessék magokat.

És miután állami háztartásunk évről-évre defecitokkal dolgozik s minden képzelhető jövődelmi forrása a legszélsőbb határig ki van már merítve: hogy az állam gépezete fönn ne akadjon s hitelünk a külföld előtt meg ne rendíthessék, komoly megfontolás tárgyává lön a kérdés: nem lehetne-e a magyar államvasutak adminisztrációját akként rendezni be, hogy az az eddigi összegnél kevesebbe kerüljön s a vasutak jövedelme az államháztartás pozitív tényezői között foglaljon helyet.

Ez okozta az államvasutaknál legközelebb végbement ama változást, mely a megnövekedett vasúthálózat adminisztrációját szakmák szerint fölösszítván, minden szakma élére egy-egy igazgatót állított s a legfőbb igazgatási teendőket ellátását ezekből s a pénzügyi miniszterium egy-egy képviselőjéből álló igazgatóságra bízta, szabatosan meghatározván úgy ennek, mint az országos vasutafelügyelőségeknek ügykörét.

Az ekként alakult államvasuti igazgatóság elnökeinek, egyuttal adminisztratív igazgatóinak Lukács Béla lön kinevezve, kinek arczképét ez úttal bemutatjuk.

Lukács Béla nem új ember sem a nagy közönség, sem különösen lapunk olvasói előtt. Parlamenti működése, aránylag fiatal kora dacára, a politikai közéletnek, mondhatnók, már-már veteránjai közé avatta őt, kinek különösen a pénzügyi szakmában úgy a törvényhozás, mint a szakirodalom terén kifejtett munkássága országos nevet biztosított. A «Vasárnapi Ujság» olvasói pedig e lapnak egy régi buzgó munkatársát találják föl benne.

Lukács Béla 1847-ben Zalatnán, már a rómaiak által is lakott bányavárosban, Erdély híres aranyvidékén született. Életének első éveit nagyon szomorú, viszontagságokkal teljes időre estek, melynek csapkodó hullámai között isten csodájával határos, hogy a még eszmélni sem kezdő kis gyermekét is oda nem vészett. A fölkelő oláhok fölgujtották szülővárosát s annak lakosai, kicsinye-nagyja, az Ompoly szűk völgyen keresztül kísérte meg a menekülést Gyula-Fejérvár felé, folyton üldözve a hegyek oldalát ellepő oláhoktól, mely eselle a menekülők fegyvereit is elcsalva, megrohanta a védtelen csapatot s az utolsó lábáig — legalább az volt a hit — lekonzult. Lukács Bélának édesatyja, édesanyja és öt testvére vészett el az ortvámádók csapásai alatt s ő maga is, vérző sebbel fején, ott feküdt a holttestek között. Csak dajkája, egy oláh asszony, lélekjelenlétének és önfeláldozó hűségének köszönhető, hogy a gyermeket az életnek megtartotta.

Középiszkolait a gyulafejérvári püspöki gimnáziumban végze, hol a gyermek, a ki életét ily tragikus sorssal kezdte meg, mindenkinek felkelté rokonszenvét s nem közönséges szellemi tulajdonaival tanárainak is csakhamar büszkesége, tanulótársainak mintaképe lett. Különösen Veszely Károly tanár és történetíró választá kedvenceül s a még egészen serdülő ifjút személyesen vezette körül Erdély történelmi nevezetességi helyein, felidézvén lelke előtt az azokhoz fűződő emlékeket. Fz út benyomásainak számos költői nyelven írt útirajzot köszönünk s Lukács Béla innen meríté az első impulzusokat szépirodalmi működésére, mely benne a formaérzék és esztetikai ízlést kifejté, úgy hogy az később más irányú szellemi alkotásaiban sem tagadta meg magát.

A jogi tanulmányokat 1869-ben a budapesti

egyetemen fejezte be, a mikor is egészen az irodalmi pályára adta magát, a Vasárnapi Ujságot keresvén föl leggyakrabban azokkal az elbeszélő formába öntött közleményeivel, melyeknek oly nagy részük vala az erdélyi Érczhegység és lakosságának megismertetésében. A bányászlet viszontagságait, a bányásznap egyszerűségükben megható történeteit az «Arany rabjai» című kötetben önállólag is közrebeszátá (1872.)

Politikai életét mint hírlapíró kezdé az akkori balközép mérsékeltbb elemei által alapított «Hazánk» című politikai lapban, melynek megszűnté után a «Hon» belső dolgozótársa lett, hol különösen a katonai ügyek tartoztak munkája körébe. Később az akkoriban alakuló állami számvevőszéknél, majd a pénzügyminiszteriumban vállalt szolgálatot s ez időtől kezdve a pénzügyvet választá tanulmányai legfőbb tárgyává s irodalmi tevékenységét is ennek szentelé. Első eszaki-mabeli nagyobb önálló munkája az «1848, 9-iki pénzügy» általános feltűnést keltett s nem kevéssel járult a függetlenség harez emlékének kultuszához nyilvánosságra hozott adataival, melyek ama korszak vezérlő embereit, kiket addig főként mint a harczter és a közjogi politika hőseit tartott a nemzet tiszteltben, a pénzügyek terén is nem kevésbé nagy tehetségek és fenkölt jellemelemek mutatták be.

A komoly szaktanulmányoknak élő fiatal hivatalnokot előljárói is méltányolták s Kerkapoly Károly pénzügyminiszter gyakran vitte magával bécsi tárgyalásaira s nem egyszer bizta meg fontos előterjesztésekkel. 1872-ben nőül vevén az állami legfőbb számvevőszék elnöke, Gajzágó Salamon leányát, nem maradhatott a számvevőszék ellenőrzése alá tartozó államhivatalban s a szolgálati kötelekkel kilépve, hosszabb külföldi utra indult, melyet több Olaszországban tett utazásával egészített ki. Visszatérve, a szamos-újvári kerület képviselőjévé választotta.

A parlamentben már mint a pénzügyi szakma ismert munkása foglalt helyet, tagja, majd később előadója lett a pénzügyi bizottságnak s a költségvetési viták alkalmával tartott szakszertű beszédei és előadói jelentései mindenkor alapos tanulmányairól tettek tanúbizonyságot; az újabb nemzedék ama kevés számú kitűnőségei közé emelvén őt, kik komoly tanulmányaikkal és lakadatlanszorgalmukkal tekintélyt tudtak magoknak kivívni a parlamentben. Később Gyula-Fejérvár, s most legutóbb már másodízben választá képviselőjének.

És dacára folytonos munkálkodást igénylő parlamenti elfoglaltságának, Lukács Béla fáradhatatlan szorgalma még mindig talált időt irodalmi munkálkodásra is. Egy ideig a «Közvelemény» című politikai napilapnak volt felelős szerkesztője s számos kisebb közlemény mellett 1876-ban «Ausztria és Magyarország pénzügyi és adórendszere» látott tőle napvilágot; ezt 1879-ben «Horvát-Szlavonországgal fennálló pénzügyi viszonyunk», 1880-ban «A posta- és táviradintézmény tíz évi fejlődése», 1882-ben «Az osztrák-magyar bank», majd «Románia államháztartása» követte. Ezek nagy része legtekintélyesebb tudományos folyóiratunk, a «Budapesti Szemle» hasábjain jelent meg. E munkássága a magyar tud. akadémia figyelmét is fölkelte, mely statisztikai és nemzetgazdasági bizottságának tagjává választotta.

Nagyobb szabású, még a külföldi irodalmakban is párjukat ritkító művei azok, melyeket a nyugati államok pénzügyi rendszereiről nagy gondnal és fáradsággal szerkesztett. 1884-ben egy-egy vastag kötetben megjelent tőle «Államháztartás és adózás Angliában» és «Államháztartás és adózás Franciaországban», mind a kettő a m. tud. akadémia könyvkiadó vállalatá-

nak kiadásában, miután a szakkörökben méltó feltűnést keltő e műveket külön jutalomra is méltóknak ítélte az akadémia.

Lukács Béla egyéni hajlamainál fogva a csendes és nem a zajos munkásság embere. Az utóbbi időkben tagja volt a déli, nem különben a pécsbarosi vaspálya igazgatótanácsának, a váltó- és leszámítoló bank, a földhitelbank, stb. igazgató-ságának, midőn a magyar államvaspályák igazgatóságának elnöki székével megkínáltatott. Mindezekről, valamint a képviselői székéről is le kellett mondania, hogy az utóbbi elvállalhassa. Nem ígérkezett a kínált állást elfoglalni, míg minden kísérlet meg nem történt másként intézni el a kormány és az államvaspályák volt igazgatósága közt fölmerült differenciákat. Csak akkor szánta el magát a sok terhes munkával és súlyos felelősséggel járó állás elfoglalására.

Óhajjuk, hogy sikerüljön betöltenie mindama várakozásokat, melyeket új állásában hozzákötnek, s a nagy földadatnak, melyre vállalkozott, á közérdek javára megfeleljenie.

TÖRT SZÍV.

Szívem minden rúg gyötrelméről
Rég megfellekedeztet
De a csapást még érzi, melyet
Reám mért légy kezéd.

Hosszú évekre év mulott már,
Jött tére új tavasz, —
De nincs sebemre ír maig sem,
Szívemben nincs vigasz.

Szív, melyet sors, erő legyőze,
Láthat még víg nyarat;
Az, melyet női kéz zuzott szét,
Örökre rom marad.

Rómának térein új élet
Kél a vandál nyomon;
De a mit asszony dönté földig:
Máig rom — líon.

SZIKLAI SOMA.

SZÜLETÉSEM NAPJÁN.

(Deczember 13. 1885.)

Tehát — születésem napját is megértem.
Megjött ádvözölni patyolat-fehérben
— S ma huszonhatodszor jött meg — az öreg tél...
Szegény ifju lelkem, be megöregedtél!

Oh! örök titka a magas végzeteknek!
Törvényid miként s mely útakon vezetnek?
Titkos táblára mit nekem is fölmesztél:
Rendeltetésem mi? és hol a rejtett ezél?...

Régen meg van mondva: nem az évek sorja,
De hogy az kit hogyan — s azt ki hogy hurezolja:
Az tesz örege... S én őket, ők meg engem —
Meghurezoljat egymást erős küzdelemben.

Ragadtatni szilaj vágtyót, a mely dőre
Vakságában nem néz a gyönyge erőre,
Csak föl, a magasba... hol egy csillagot lát:
Reménység biztató, égő csipkebokrát.

Égő epedéssel szomjazni a babért,
Földi jót dacosan mind megvetni azért,
Egyért epéni hön: a magas Parnasson
A lélek bármikép diadalt arasson.

Dicső előképek félfelmes útait
— Nem kérde: birnak-e hordozni inaid? —
Követni; sarkaló, örült, fékezhetlen
Vágygyal birni, mely él folyvást a lélekben —

Im a megfejtése: hogy az élet delén
Napom alkonyodó félben mért ínt felém? —
Ma huszonhatodszor köszönt az öreg tél...
Szegény ifju lelkem, be megöregedtél!

HOLLÓSI ISTVÁN.

KÜLÖNÖS TÖRTÉNETEK.

I.

Egy vegytani kísérlet.

Igazán szerencsés egy ötlet volt R. barátom részéről, hogy halva a tudori vizsgára készülődésemről, ide hívott meg, falusi magányába, hol zavartalanul folytathatom kísérleteimet ahhoz a nagy fölfedezéshez, mely kétségen kívül a század legnagyobb szerzői vívmányai sorában fog helyet foglalni.

Mintegy tíz éve, hogy egy amerikai fiziológus munkájában azt a nevezetes hypothezist olvastam, hogy minden modulatum bizonyos fényképszerű körvonalokkal rajzolódik a falra, s csak azért marad láthatlan, mivel még nincs feltalálva a vegy-anyag, mely e napképeket, mint a hogy a fotografusoknál történik, érzékelhetővé tegye. A mit e sorokat elolvastam, rögtön világgrszóló terv fogamozott meg agyamban. Rajta Életri Jónás! — mert ez a név diszeleg abszolutiumomban, — a dicsőség pályája nyitva áll, rajtad függ, hogy rálépi és az emberiség örök hálájára érdemesítsd magadat.

Mert gondolják meg, kérem, minő fontos eredményeket vonna maga után fölfedezésem még az erkölcsi világban is. Vajjon merészkedné-e a tolvaj lopni, s a gyilkos gyilkolni, ha tudná azt, hogy tettének árnyéka menten odavetődne a falakra, melyek az én fluidumommal bekenve rögtön előtűntetnék a gonosztevőknek pontos fiziognomiáját?

Ily gondolatok közepette kaptam R. barátom meghívását, a mit természetesen örömmel fogadtam. Hogy is ne! Első kísérleteim teljesen sikertelenek maradtak, s éreztem, hogy a városi élet épen nem alkalmas tanulmányaim befejezéséhez. Hányszor zavarta meg legbonyolultabb egyenleteimet a mosónő kontója, vagy a cselédek lármája! R. tanulóúrsam volt, kissé gyöngye fejű, de jóra való ezimbora, a ki miután két évet ellézengett a filozofián, hazament az ősi szilvafa árnyékába, mely respektust őrizve meg a nálánál nagyobb kapacitások iránt. Ennek köszönhettem kitüntető figyelmét is, és megemlékezésének az izasztó rigorozumokra, melyeknél hű segítője voltam a kérdések keresztűzében, egészen dicsőségteljes — elbukásúig.

Itt vagyok tehát — Varjuházán. R-ék háza tágas kert közepén áll, szőlővel beültetett lakáktól körveze. Belül minden választékos és szép, a szobák bútorzatától Piroška kisasszonyig, barátom hűgüig, ki a legszebb mindannyi között. Az öreg R. csak nemrég építette házához azt a szárnyat, melyben szobám és Piroška kisasszony lakosztálya áll. Mennyi előzékenység! Még azt is tudtomra adták, hogy nem szükség a családi ebédnél megjelennem, ha ez gátolna munkámban, de e szabadsággal élnem, azt hiszem, udvariatlanság volna házigazdám s főképp elragadó házikisasszonyom iránt, a ki különben maga is érdeklődik a tudomány nagy problémái iránt s mindennap kérdésekkel halmoz el. Egyébiránt két szemei vannak és gyönyörű egy teremtés.

Május 18. Ma reggel nem nagyon voltam dolgozó kedvemben, mert Piroška kisasszony a szomszéd szobában zongorázott s énekelt melleje. De milyen hangon! Nem, ehhez a hanghoz semmi sem fogható. Azt dalolta, hogy

«Hej te kis lány, de pattogás a szoknyád!»

Meg kell vallanom, hogy annyira elbájolva éreztem magam, hogy a vegyitendő anyagokat a görebben szórakozásomban elcsereitem. Borzasztó explózió volt az eredmény, mely a földhöz sújtott s csipetű szemüvegemet darabokra zúzta. Még szerencse, hogy nagyobb bajom nem történt, mint hogy egy ideig eszméletlenül maradtam. Mire magamhoz tértem, ő állt mellettem... ő, ki halva a robbanást, azt hitte, hogy

megöltem magamat. Ah, ha rá gondolok, hogy hajtotta illatos fejecskéjét keblem felé, meggyőződést szerezni, ha vajjon dobog-e még szívem, miközben tömött aranyszőke haja kibontva, rendetlen kévékét sepete arcomat... De nini! Még költői áradásokon kapom rajta magamat, holott pedig tudnom kéne, hogy ez a híres aranyszőke teinte előttünk, tudósok előtt nagyon is ismeretes. Nem egyéb mint a hydrogen hyperoxydja, a mit... Azonban nem, Piroška kisasszonyról nem teszem föl.

Karjaira támaszkodtam, mert magamban nem éreztem elég erőt a járásra, aztán a szomszéd szobába vezetett, a szőfúra párnákat helyezett és a cselédet a pinczébe küldte egy palackért, abból a pompás 36-osból, melyet az öreg úr úgy rejteget, mint szemfényét. R. barátom még kora reggel vadászni ment, házigazdám pedig ebédutáni sziesztáját tartotta, s így egyedül maradtunk, és én háborítatlanul élvezhettem kedves kis szomszédnőm szépségét, legfőképp csak szemüvegem eltörése zavart, melyhez hozzá vagyok szokva, s mely nélkül bizonyos pusztaságot érzek orrom körül.

— Reggel be kell mennem a látszerészhez, hogy új üveget jétessek bele, — suttogám félhangon. De ő közbeszólt:

— Muszáj önnek ezeket a csunya szemüvegeket hordani? Pedig szeméi épen nem rutak, kár őket eltakarni.

Elpirultam; úgy égetett ez a nem várt bók mint a kénsav, mely néha kísérleteim közben ujjaimhoz ragadt. De nem; tíz éve hordok szemüveget; nagyon furesán jönne, ha most a nélkül kellene járnom. Egyébiránt a szemüveg, tudják, bizonyos reliefet kölcsönöz az embernek, ép úgy mint az esernyő és a téli felöltő. Gimnázista gyerek koromban, emlékszem, csak azért akartam mielőbb megnőni, hogy szemüveget csipethessék orromra — és most, most úgy érzem magamat nélküle mint egy megkoppasztott bagoly vagy csupasz szemű pávián.

Nem válaszoltam.

— Talán szunyókálni akarna? — folytatta szeretetreméltó ápolónőm. — Ez esetben magára hagyom.

— Oh nem, nem! Nem akarok szunyókálni, de ha igazán szivességet akar nekem tenni, úgy kérem kisasszony, énekeljen valamit. Ma reggel volt szerencsém hangját hallani, és hízegés nélkül mondva, gyönyörűnek találom. Pedig nem vagyok épen szakavatatlan, régebben magam is próbálgattam a fuvlót, de orvosom tanácsára, ki mellemel féltette, abban kellett hagynom.

Házikisasszonyom nem sokat kérte magát, énekelt, majd a zongorához ült és játszott sok, sok mindent, a mi mind nagyon szép volt. Pom-pásan gondolkozhattam ezalatt tudományos feladataimra, a mi a legfőbb dicséret rá nézve, mert véleményem szerint az a legjobb zene, a mely mellett legkényelmesebben lehet — egyébre gondolni. Rendbe is jöttem már a kérdés elméleti oldalával annyira, hogy már csak a gyakorlati kivitelt van hátra, a mi a legközelebbi napok teendője lesz.

E pillanatban lépett be barátom sáros eszmákkal, vadászatról jöve, fáradtan. Tartlizni hívott. Nem utasíthatam vissza. Végre is, ha az ember valakinek falura való meghívását elfogadja, az mindig bizonyos apró kötelezettségekkel jár.

Május 21. Új vendéggel fogunk megszapordni. Héthbüky Menyherzt tartalékos huszárhadnagy ez, kinek megérkezését Piroška kisasszony ma jelentette be. Az öreg úr valamelyik régi barátjának a fia, s a szomszéd megyében birtokos. Azt hiszem, nincsenek látogatásának titkos céljai. Piroška kisasszony legalább meglehetősen közönyösen beszél róla. A mi azonban engem illet, lehet

képzelni, hogy nem valami mulatságos dolog lesz rá nézve örökösen azt az unalmas kardesörge-tést hallani; félek, hogy bűvárkodásom csöndjét fogja háborítani. Milyen kár pedig! Az itteni élet igazán pompás, kivált oly emberre nézve, ki, mint én, hat évig volt a főváros egy szűk utcájának hónapos szobáskájában meghuzódva, tanárségédi szerény fizetéssel. Naponként egy vagy két órát töltök Piroška kisasszonnyal, magyarázgatva neki, vagy zongorajátékát hallgatva. Néha kimegyek R-ékkel a mezőre, hol a munkásokat tekintjük meg; hazaérve együtt szívjuk pipánkat az ereszes virágécon, míg Piroška kisasszony kedvenc virágait öntözgeti. Alkalmilag én is szoktam segíteni neki, tudnillik a nehéz öntözöt czepeletem, mert a virággyákok közé nem hagy menni, azt állítva, hogy letaposom virággyáit.

Szóval, egészen idylli érzetek fognak el néha. Életemben először kezdem sajnálni, a mit oly sok évi megfeszített tanulás alatt elvesztettem. az életet, az örömeiket, a szórakozásokat. Istenem! ha nem lennék olyan bátoratlan... Vagy mért nem lehetek gazdag, hogy azt tehetném, a mit... De nem. Mire való a tételés? Eh, lássuk inkább számításomat. Kij téhet róla, hogy az embernek néha bolondos ötletei jönnek? Jójszakát!

Május 25. Itt van! Megérkezett! Megjött! Ő az! A híres Héthbüky Menyherzt, a kit olyan szorongó érzések közt vártam. S hízeghetek magamnak, hogy előérzetem nem csalt. A hadnagy úr épen az az egyén, a kire számítottam. Magas, vállas fru, olyan lépésekkel, mintha egy armádia dobogna nyomában. Egy kissé krakéler, egy kissé könnyelmű, de alapjában véve egészen jó ezimbora. Első nap mindjárt megittuk a «per tu» poharat. Szerencsére másnemű aggodalmaim sem valósultak. Menyus az egész napot távol tölti, lovagolgatva, látogatásokat téve és vadászatva s így én a legkevésbé sem vagyok zavarva munkáim közben.

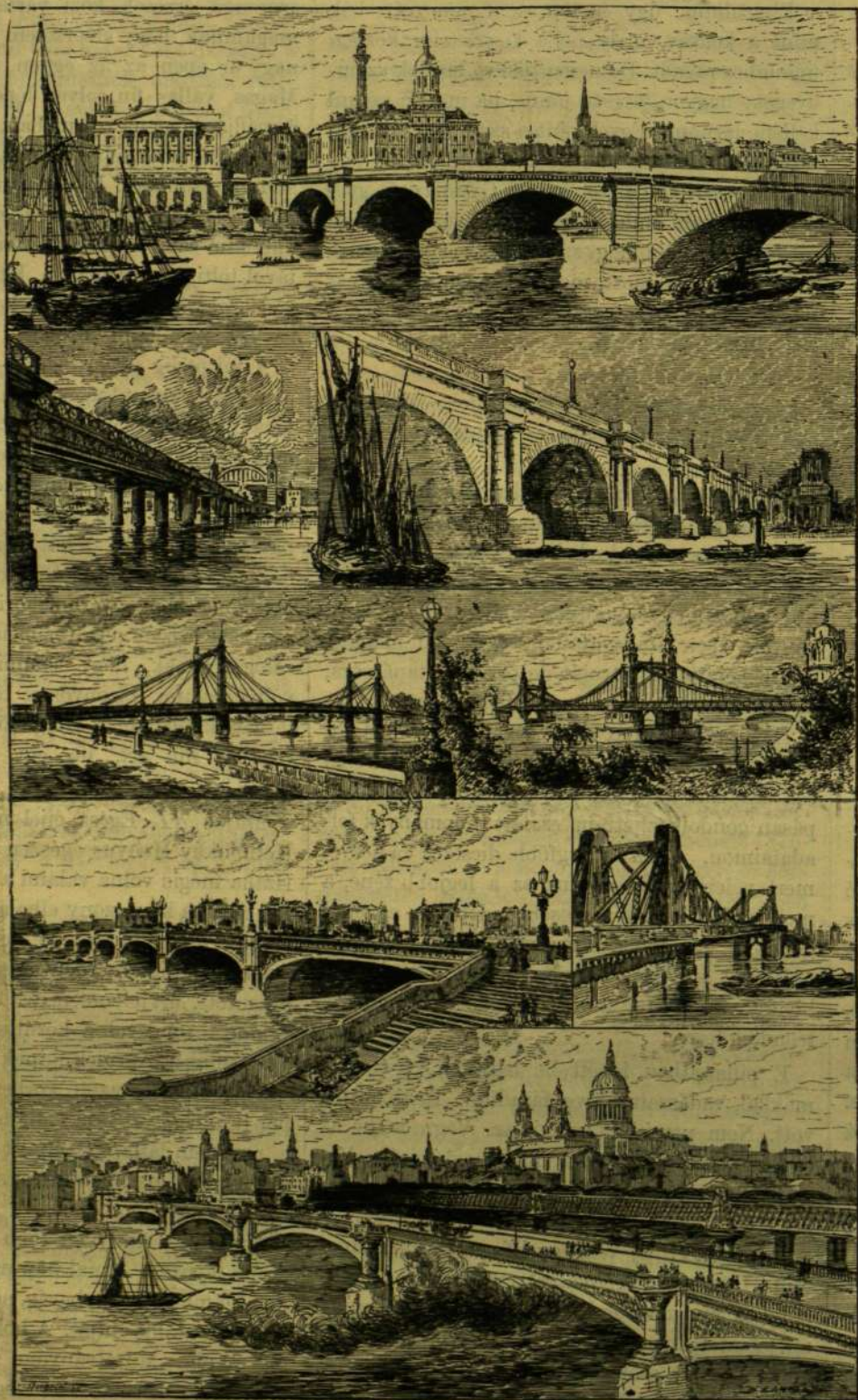
A mi pedig «öt» — «öt» — illeti, igaz, hogy egy kissé tán túlságos bizalmassággal látszotok fogadni az új vendéget, de azért semmi gyanusat nem vettem észre magaviseletében. Végre is falum, s gyermekkori ismerősök, sőt félig-meddig rokonok közt ebben semmi különös sincs. Urambátyám tegezi őt, tehát nem tünik fel nekem, hogy ők is tegeződnek Piroška kisasszonnyal. Mondom, hogy gyermekkori ismeretség. Egyébiránt azt hiszem, épen ebben rejlik legbiztosabb záloga annak, hogy semmi sincs közöttük. Ha volna valami, bizonyosan több feszességet mutatnának legalább a világ előtt. Így azonban?... végre is mit árt, ha egy kissé résen is leszünk?

Május 31. Egész éjjel nem aludtam. Ez a Héthbüky Menyus egészen kivesz a sodromból. Hátha mégis volna valami a dologban. Ma reggel Piroška kisasszony elhaladt előttem. Könnyű kreton ruha volt rajta, de milyen istenien simuló természet. Titkoszertien mosolygott, a mint megpillantott. Mit jelentens ez? Pár nap óta, mintha valami történt volna körültem. Úgy érzem magam, mint a gyermek, kinek játszótársai pelyhet tesznek fejére s aztán körben állva dalolják: «A pap házán gölyafészek, Minden ember látja, Csak a pap nem látja.» S én itt állok megfoghatlan sejtelmektől nyugtalanítva, melyekhez sehoh sem találok kulcsot.

Mindégy! Annnyal több ok, hogy siessek a döntő lépéssel. A mai nap ugyis az utolsó. Minden számításom egybevág, nagy fölfedezésemnek semmi se állja útját. A holnapi nap a bizonyíték napja. Mutatványom színhelyül Piroška kisasszony szobáját vélem legalkalmasabbnak, ez a legvilágosabb, s mivel nincsenek benne festmények, falai legjobban vissza fogják tükrözteni

A THEMZE OXFORD MELLETT.

LONDONI HIDAK.

- 1. Londonbridge. — 2. Caron-streets-híd. — 3. Waterloo-híd. — 4. Chelsea-híd. — 5. Battersen-híd. — 6. Westminster-híd. — 7. Lambeth-híd. — 8. Blackfriars-híd.

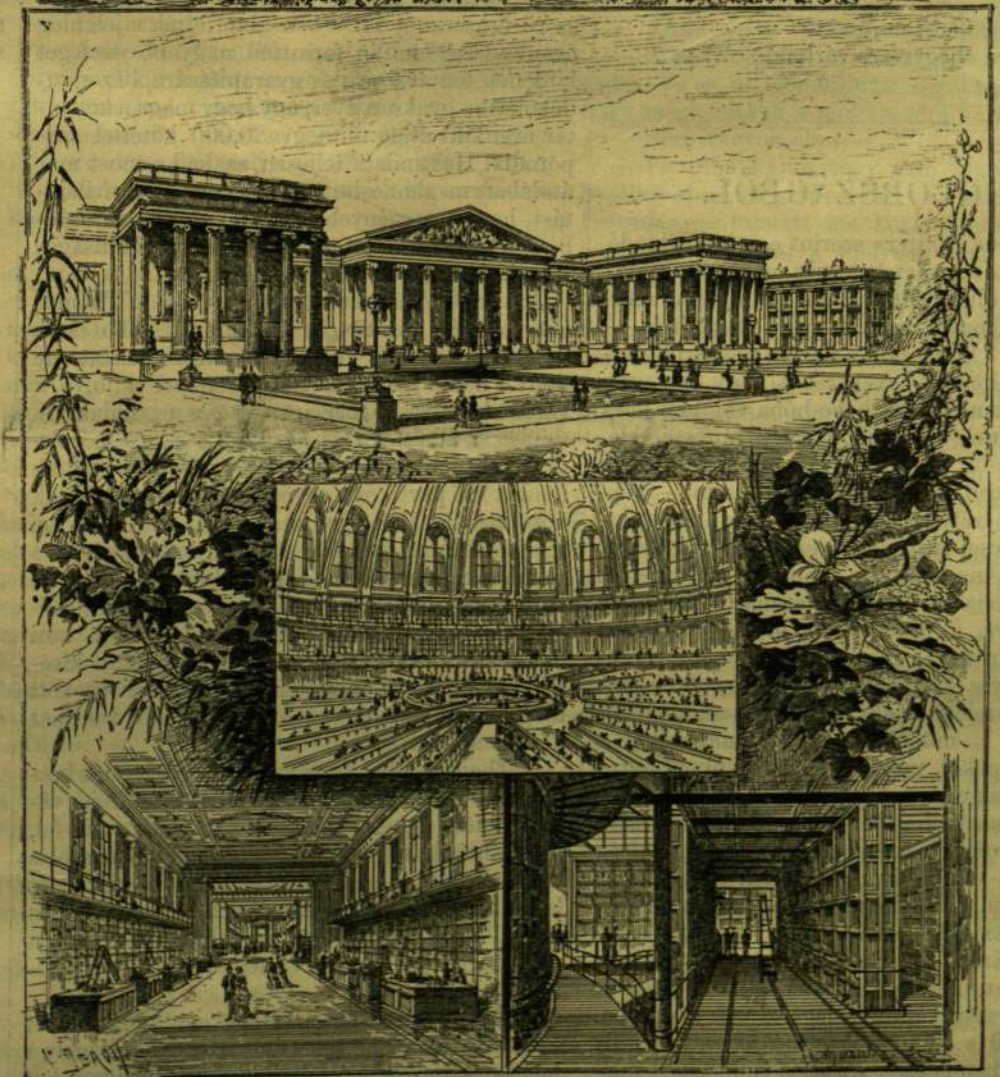
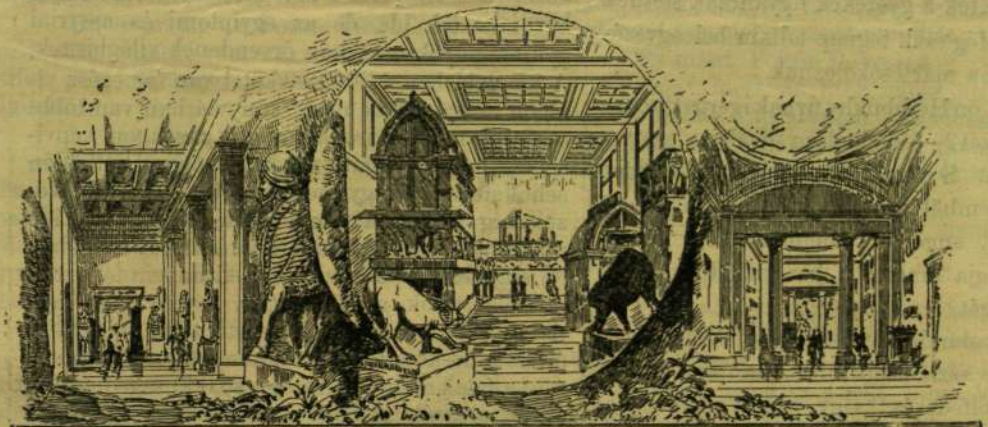
APÁTSÁG ROMJAI.

KÉPEK LONDONTÓL.

TERMÉSZETES SZIKLAÍV (MULL SZIGETEN).

BRITISH-MUZÉUM.

a napsugár-képeket. Egyelőre csak én és házigazdám, az öreg R. leszünk jelen. Ah! minő dicsőség! Tudod-e Élegi Jónás mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy hírnév, vagyon, tisztelet fog elárasztani sugaráival s talán... ki tudja?... Végre is el kell határoznom magamat. Ugy van. Fel fogom használni a siker pillanatát, hogy kitárjam előtte szívemet. Az öreg jó indulata biztosít minden ellen. Szükség esetén R. barátom is részemen lesz, mi gátolhatná boldogságomat? Ah, milyen szép is az élet. Szívem hangosan dobog... Holnap, holnap.

Junius 1. Vége mindennek! Szégyen, gyalázat. Itt hagyom Varjuházát még ma. Kísérletem teljesen sikerült én a világ legboldogtalanabb embere vagyok. Akarják tudni hogyan? Elmondom.

Mindenelőtt gondosan bemáztaltam a falakat oladtalakkal. Aztán minden izemben reszketve vonultam hátra. R. urambátyám kíváncsi érdeklődéssel nézett a falra. Egyszerre mind jobban ki-vehetően két alak kezdett körvonalaiából kibontakozni. Fölsimertem. Piroška nagysám volt az egyik — és a másik...? Nos kitalálnák-e? Senki más mint Héthbűkhy Menyért a huszárhadnagy és — képzeljék — karját az ó dereka körül fonva, a mint ép esőket czuppantott ajakára.

Elborult előttem a világ. R. urambátyám látóhatólag megzavarodott, de leküzdötte zavarát, és kedélyes mosolygással fejét esővívva csak ennyit mondott:

— Ej, ej! Ezek a gyerekek ugyancsak sietnek a dologgal. Még csak tegnap adtam beleegyezésemet s íme ma már csökölöznek.

— Hogyan, ön Héthbűkhy úrnak ígérte Piroška kisaszony kezét? — dadogtam gélpig.

— Úgy van. S a mai nap az eljegyzés napja, s midőn szívemből gratulálok önnek nagyszerű fölfedezéséhez, engedje remélnem, hogy ön is, mint tanú fogja emelni a kis családi esemény ünnepegyességét.

Hebegttem valamit, igyekezve elpalástolni megütközésemet, s azzal szobámba rohantam. Ah, ez az átkozott fölfedezés! Úgy van, a siker teljes, tökéletes. Hanem én...!

S ók még az eljegyzésre várnak.
Pakolj Pista!

ANGOLORSZÁGBÓL.

A „Fliegende Blätter” szerint egy könyvkiadó már pályázatot hirdetett ki oly ország kikutatására, melyről illusztrált mű még nem jelent meg. Késztelen, hogy e dívat nagyon elterjedt és — hasznos, mert különösen az egyes népekül uralgó balfogalmakat igyekszik a nagy közönség körében kiirtani s meri hébe-hóba valóban jeles műveket kerülni, melyek a nyilvánosság elé, melyek — mint a trónörökös kezdeményezésére monarchiánkról megindult nagy munka — népszerű és ismeretterjesztő jellegük mellett tudományos becsesül is bírnak. Nem ily nagyszabású, de azért mégis érdemes munka az, melyet Villars francia író Nagy-Britanniáról irt s mely „L'Angleterre, l'Écosse et l'Irlande” („Anglia, Skócia és Írland”) cím alatt 84 quart íven, valóban fényes kiállításban, mintegy 600 szép metszettel közelebb jelent meg Párisban, *Quantin* kiadásában. E műből közöljük mutatványul a mellékelt képeket, melyek már tárgyuknál fogva is érdekelhetik olvasóinkat.

Nagy-Britannia hatalmas kiterjedést bírtokain ma közel háromszáz millió ember — az emberiség egy ötöde — él a földgömb minden részén, s az angol szellem s tudományosság századok óta szorgálja eszméikkel és anyagi vívmányokkal a haladó polgárosulást. E mellett gazdagsága, míg a hatalmasan előretört Egyesült-Államok pár év óta túl nem szárnyalták, a legelső volt a világon. Ily országról s ily népről természetesen még ily vaskos kötetben is csak vázlatos ismertetést találunk, de nagy előnye a műnek, hogy minden nevezetességre kiterjed s a híres épületek mellett szól az irodalom, nemzetgazdaság s közigazgatás

jelentékenyebb tényezőiről, sőt még a természeti szépségeiben oly gazdag ország e nemű kincseiről sem feledkeznek meg.

A könyvnek közel felét London foglalja el, ez óriási város, melynek négy milliót jóval fölülhaladó lakossága már magában jelentékeny országot képvisel. Innen közöljük mi is a legtöbb képet s London három büszkesége: sz. Pál temploma, a Westminster s a British muzeum látható ezeken. A sz. Pál temploma, melyet a legnagyobb angol építész, Wren Kristóf a római sz. Péter templomát utánözva 1675-től 1710-ig épített, London legnagyobb s legmagasabb temploma, de 365 láb magas kupolájának tetejéről is csak a kisebb részét lehet e világvárosnak áttekinteni. Az egyház egyúttal híres emberek mauzoleuma is. De még inkább a másik nevezetes székesegyház, a westminsteri templom, a parlamentház szomszédságában, melynek benseje valóságos Pantheon, a nagy nemzet legnevezetesebb embereinek sírhelye. Egy szögletben, melynek rajzát képként mutatja, a hatalmas angol nép legelső írói és művészei emléksobrát találjuk, itt nyugosznak Miltontól kezdve Thackerayig és Dickensig a legnagyobb költők, maga Shakespeare szülővárosában van állítólag eltemetve, de szobra, mint képünkön is látható, ide helyeztetett el. A Westminster-templom építészetileg is igen nevezetes mű s egy része, a Henrik-kápolna, az angol főváros legerdekesebb látivalói közé tartozik.

Igen nevezetes a brit muzeum, a világ legelső muzeuma. Főbb részei: a könyvtár, régiségvár s a természettudományi gyűjtemény a maguk nemében a legnevezetesebbek közé tartoznak. A régiségvárban vannak a legkitünőbb görög szobrok, melyeket a Parthenon, Erechteam, az epeheusi Diana-templom s más híres épületek romjai közül hoztak ide, de az egyiptomi és assyriai gyűjtemények is méltán örvendének világhírnek. A könyvtárban 1,300,000 kötet van (az egész világon csak a párisi nagy könyvtárban van több) s közöttük minél irodalom oly gazdagon képviselve, hogy például magyar nyelvű könyv külföldön sehol sincs ily nagy mennyiségben. Egyik nevezetesség az óriási nagy olvasó-terem, 140 láb átmérőjű s felül hatalmas kupolával. E teremben 35 sugárban vonulnak el a kitünően felszerelt olvasóasztalok a központtól, hol a könyvtári tisztviselők emelvénye mellett több mint 300 óriási folio-kötetben van a könyvtár katalógusa, míg a falak mentén mintegy 40,000 segédmunka áll az olvasók szabad rendelkezésére. E mintaszerű muzeumot 1759-ben alapították s jelenleg éventiként átlag mintegy 20,000 kötetet szaporodik. Használata teljesen szabad s most már általában meghonosították benne a villamvilágítást, hogy a szegényebb osztály a késő esti órákban is szerezhesen itt ingyenes és tanulságos szórakozást.

Az óriási világváros tudvalevőleg a Themze két partján terül el. Naponkint több száz hajó közlekedik a különböző partok között, de azért a hidak száma is nagy s mivel a folyó a város alsó részein már igen széles és hidak készítése az eddig közlekedő tengeri hajók közlekedését gátolná, a víz alatt épített vasutak tartják fenn a két part közt az összeköttetést. A hidak között, melyekből nyolcnek képét mutatjuk be, nagy számmal vannak művészi szerkezettiek s mindenik igen széles és kényelmes. Szükség is van erre, mivel többek közt a Londonbridgen, mely a Citynek nevezett belvárost köti össze a szemközti levő parttal, naponkint kivétel nélkül több mint száz ezer ember szokott megfordulni, a szintén ezrekekre menő kocsikat nem is számítva.

A Themze folyó London felett csakhamar keskenyebb lesz s még el sem hagyja az óriási város határát, midőn már csak patakunk tűnik fel, míg a másik végén oly széles, hogy partjáról a tulsó oldalt alig lehet meglátni. Egy ily részlet is mutathatunk be Oxford mellől, mely város tudvalevőleg azáltal lett világhírűvé, hogy itt van Anglia legnagyobb és legnevezetesebb egyeteme.

Oxford környékén már egészen szép vidéket találunk, ama sajátosság úde természetet, mely a ködösnek nevezett Angliában oly kellemesen hat minden utazóra s gondos ápolással szépítve, az egész országot parkszerűnek tünteti fel. E kellemes vidéket igen gyakran még különös termé-

A KÖLTŐK SZÖGLETE A WESTMINSTERBEN.

zeti szépségek vagy nevezetes romok díszítik. Mindkettőből mutathatunk be egyet-egyét. A Fountains-apátság romjai, melyek képünkön láthatók, Leeds közelében vannak s a XII. századból erednek; e nagyszerű romok 32 hektár területet borítanak be s a templomon kívül a Skell folyó mellett fekvő zárda 90 méter hosszú bolt-hajtásos folyosói nagyon érdemesek a megtekintésre. A sziklakapuk Mull szigeten, Skocziában a természet nevezetességei közé tartoznak s érdekességük méltán felkelti az utazók figyelmét.

Bármily irányban tekintünk Nagy-Britanniát, minden tekintetben találunk benne nevezetességeket s látivalókat s Quantinbizonyára hasznos munkát végzett, midőn e nagy országról újabb s az előbbieknél becsesebb diszjunkat adott ki.

SÁNDOR MÁTYÁS

VERNE GYULA REGÉNYE.

FRANCIÁBÓL FORDITOTTA HUSZÁR IMRE.

Egyedül jogosított magyar kiadás. Háromgyöttyű folytatás.

MÁSODIK RÉSZ.

I. Pescade és Matifou.

A Matifou-fok egy óriási, hatalmas, rendíthetetlen kerek hegy, a mely a tágas algiri öböl északkeleti oldalán emelkedik, mintegy daczolva az elemekkel, hogy kiérdemelje a költő szavait: „Elpusztíthatatlan tömegével kifárasztotta az időt!” Ilyen volt Matifou, az athléta: valóságos Alcida, második Porthos, szerencsés vetélytársa az Ompráillesoknak, a Creste Miklósknak és egyéb híres viadoroknak, a kik Dél-Franciaország színpadjaiban jeleskedtek.

Ez az óriás — azt mondhatnánk róla, „látni kell, hogy az ember elhagyja”, hat lábnyál magasabb volt, hatalmas feje arányos vállain nyugodott, melle úgy zihált, mint egy kovácsműhely fújtatója, lábszárai egy pár oszlophoz, karjai egy gőzpengé hajtórúdhoz, kezei egy pár vasfogóhoz hasonlítottak. Ez emberi erő remekebb példányát keresve se lehetett volna találni és ha a korát tudta volna, kétségkívül nagy meglepetéssel hallhatta volna tőle az ember, hogy még alig lépett huszonegyedik évebe.

A nagyon közönszerű értelmiségű kolossz jó szívé, egyszerű és szelíd jellemű fiú volt. Nem ismert gyűlöletet, se haragot. A világról sem ártott volna valakinek. Alig merete megszorítani a feleje nyújtott kezét, annyira félt, hogy összemorzosolhatná az övében. E hatalmas fizikai ter-

mészetben semmi se volt a tigrisből, a melynek erejével vetekekedett. Engedelmeskedett is a társa minden szavának, minden intésének, mintha a teremtő szeszélye egy óriást a törpe fiává alkotott volna.

Ennek ellentétéül az algiri öböl nyugati végén, a Matifou-fokkal átellenben a Pescade-estics, egy keskeny, sziklás földnyelv, melyen benyulnak a tengerbe. Ettől vette a Pescade nevet ez az apró, vézna, sovány, husz éves fiú, a kinek sulya fontokban nem érte el a társa sulyának egy negyedrészét, kilogrammokban. De e mellett Pescade testileg hajlékony, mozgékony és ügyes volt élénk értelemmel, jó- és balsorsban egyaránt változatlan kedélyvel bírt. A saját módja szerint leleményes és gyakorlati bölcsész levén, sorsát felbontathatlanul összekötötte azzal a jó és ártatlan, vízőnön előtti mamuthéval, a melyet a piaczi kóbor művészet összes véletlenségein keresztül vezetett.

Mindketten akrobaták voltak mesterségükre nézve és a vásárokat látogatták. Matifou, vagy Cap Matifou — mert voltaképen így nevezték — birkózott a szinkörökben, mindenféle erómutatókat végzett, vasrudakat görbített izmos karjain, kifeszített karral fölemeltette a legmehezebb embereket a nézők közül és fiatal társát úgy dobálta, mint a lapdát. Pescade vagy Pointe Pescade — így nevezték rendesen — rögtönzött, énekelt, bohózkodott, mulattatta a közönséget soha ki nem fogyható ötleteivel és bámulatba ejtette egyensúly-mutatványaiival, a melyeket mindenkor nagyon ügyesen végzett, vagy pedig meglepte kártya-művészetével, a melyben a leghíresebb bűvészekkel versenyezhetett volna s ezenfelül vállalkozott lefőzni a legravaszabbakat is valamennyi kártyajátékban.

— Letettem belőle a tudori vizgát, szokta volt mondani.

Miért volt a két szegény ördög annyira elhagyatva épen e napon, Gravosa tengerpartján, míg a többi bődök körül sűrű csoportokban tolongtak a nézők? Miért fenyegetőzött a veszély, hogy elmarad még az a sovány bevétel is, a melyre oly nagy szükségük volt? Valóban, a dolog megmagyarázhatatlannak látszott.

Hiszen nyelvüket, a mely a provencei és az olasz nyelv kellemes vegyüléke volt, a dalmái közönség igen jól megérthette. Mióta a provencei földről elindultak, szülőik nélkül, — a kiket egyébiránt soha sem ismertek, — mindig sikerült szerencsésen kivergedniök a legviszontagságosabb körülményekből. Meglátogatták a vásárokat és a busukat, inkább rosszul éltek, mint jól, de mégis éltek valahogy s ha nem reggeliztek is mindennap, legalább többnyire vacsoráltak, a mivel teljesen beérték, mert mint Pointe Pescade mondani szokta: „az ember sohase kívájon lehetetlen dolgot”.

E napon azonban a derek fiú, ha nem is épen kívánta, mégis megkísérelte a lehetetlenséget, a mennyiben iparkodott néhány tuczat embert összegyűjteni a bódé emelvénye körül, azzal reménytelen, hogy talán majd csak mégis elszánják magukat bemenni a nyomoruságos szinkörbe. De se hivatgot szónoklati, melyeket idegenszerű kiejtése nagyon mulattatókka tett, se bohó elézti, melyeket egy bohózatiról valóságos kincsébányának tekinthetett volna, se arezfintorításai, melyek egy templom fülkéjében álló közséket is megkaczagtathattak, se tagjának elcsavarásai és eltörzítései, a melyekkel különösen remekelt, se izgomozgó kőczparókájá, a melynek czopfja vörös bohóczjelmezőnek szövétét sörpötte, sem el-més ötletei, a melyek dicséretesre váltak volna a római Pulcinellónak vagy a florencei Stentarelónak is, — nem gyakoroltak legesekélyebb hatást sem a közönségre.

Pedig, társával együtt, már hónapok óta kóborolt a szláv közönségbe.

Miután a két jó barát elhagyta a Provenceot, a Rivierán keresztül átjött Milano vidékére, bejártá Lombardiát és a venelenzei tartományokat. Cap Matifou mindenütt bántalmat ereje miatt, Pointe Pescade-ot pedig ügyességéért. A hírnév szárnyain érkeztek Triestbe. Innét Iztrián keresztül átmertek a dalmái partokra, Zárába, Salonába, Raguzába s mindenütt előnyösebbnek találták előre menni, mint hátrafelé. Az ímént elhagytó vidékeken már ismerték őket, ellenben a még eddig meg nem látogatott tájakon mindenholva új műsorral érkeztek, a mely talán némi jóvedelmet eredményezhetett. Most azonban, fájdalom! be kellett látniok, hogy művészi körutazásuk, a mely soha se volt nagyon jó, határozot-

tan nagyon rosszra kezdett fordulni. A szegény ördögöknek nem is volt több vágyuk egynél, a melyet nem tudták, hogyan valósítsanak meg. Ez a vágy pedig abból állt, hogy haza kerülhessenek, hogy viszontláthassák a Provenceot, erősen el levén tükélve, hogy többé nem fognak ily messzire elkalandozni szülőföldjükről. De bilines volt lábaikon: a nyomoruság bilines, s bizony keserves dolognak látszott ily bilinescel néhány száz mérőföldny utat megtenni.

De mielőtt a jövőre gondoltak volna, a jelenről kellett gondolkodniok, vagyis a mai vacsoráról, a mely korántsem volt biztosítva. Egyetlen krajczár se volt a pénztárban, — ha ugyan e hangzatos névvel szabad felruházunk azt a zsebünk sarkát, a melyben Pointe Pescade a művészpár összes vagyonát szokta őrizni. Hiába komédiázott az emelvényen. Hiába. Hiába hallatta kétségbeesett hivatgot hangját a pusztaságban! Hiába mutogatta Cap Matifou a karjait, a melyen az izmok úgy kidudorodtak, mint a repkény ágai egy vastag fatörzs körül! Egyetlen néző se mutatott kedvet belépni a szin körbe!

— Nehéz természetű emberek ezek a dalmaták! — mondá Pointe Pescade.

— Valóságos kősziklák! — sohajtá Cap Matifou.

— Valóban azt hiszem, hogy ma aligha fognak pénzt keresni. Azt mondom, Cap Matifou, hogy legzezszerűbb volna összeszedni a sátorfánkat.

— És hova mennénk? — kérde az óriás.

— Nagyon kíváncsi vagy! — viszonzá Pointe Pescade.

— Semmit se tesz, csak mondd ki bátran.

— Nos hát, mit szólnál oly országhoz, a hol az ember biztos volna a felől, hogy napjában legalább egyszer ehetik?

— Miféle országot, Pointe Pescade?

— Oh! messze van, nagyon messze, Cap Matifou... sőt még messzebb, mint nagyon messze!

— A világ végén?

— A világnak sehol sincs vége, — felelé Pointe Pescade komoly arccal. — Ha valahol vége volna, akkor nem lenne kerek. Ha nem volna kerek, akkor nem forogna. Ha nem forogna, akkor mozdulatlan lenne, ha mozdulatlan lenne...!

— Hát aztán? — kérde Cap Matifou.

— Akkor belezuhanna a napba, meg pedig rövidebb idő alatt, mint a mennyi ahhoz szükséges, hogy az ember eltűntethessen egy kártyát.

— Hát aztán?

— Aztán az történnék, a mi az ügyetlen szemfényvesztőkön szokott megenni, mikor két golyójuk egymáshoz ütődik a levegőben, krakk! Minden összetörik, minden leesik és a közönség fityvül és visszaköveteli a pénzt, a melyet vissza is kell adni, s ilyen napokon az ember nem szokott vacsorálni.

— E szerint, — mondá az óriás, — ha a föld a napra zuhanna, akkor mi nem vacsorálnánk?

— És Cap Matifou elmerült e vég nélküli elmélkedésekbe. Leült az emelvény egyik szögletén, azzal összefonta a mellén, a fejét mozgatta, mint egy porcellánból készült kínai baba, nem szólt semmit, nem látott semmit, nem hallott semmit. Elhunyodott a legmegfejtetlenebb eszmélézetekbe. Nagy fejében minden összevegyült. Lényének legmélyén egyszerre tátongó mélységet érzett megnyílni. Ekkor úgy rémlett előtte, mintha magasra emelkednék, nagyon magasra... még a nagyon magasnál is magasabbra: ez a kifejezés, a melyet Pointe Pescade a tárgyak messzeségére alkalmazott, élénk hatást tett a képzelmére. Egyszerre elbocsátották t ő a magában és a szegény Cap Matifou alázuhant... a saját gyomrába, vagyis az ürességbe!

Olyan volt ez, mint a boszorkány-nyomás. A szegény fiú, előrenyújtott kezekkel, mint a hogy a vakok szoktak, felkelt a számolýárról. Kévs hítja volt, hogy le nem bukott az emelvényről.

— No, no! Cap Matifou, mi lelt? — kiáltá Pointe Pescade és megragadván a barátja kezét, nagy nehezen sikerült őt visszatartoztatnia.

— Engem? — kérde az óriás egészen elkábultan. Hogy mi lelt... engem?

— Igen, igen, ... téged?

— Hát az lelt... mondá Cap Matifou, lassankint összeszedve gondolatait, a mi nehézté mütélt volt, daczára eszméi csekély számának... az lelt, hogy beszélnem kell veled, Pointe Pescade. — Beszélj hát Cap és ne félj attól, hogy valaki

meghallja! Elenyészett a közönség, teljesen elenyészett!

Az óriás megint leült a számolýra és erős karjával magához vonta derek kis társát, de gyöngedén, mintha attól félt volna, hogy eltörhetné.

II. A Trabacolo vízrebocsátása.

— E szerint hát nem megy? — kérde Cap Matifou.

— Mi nem megy? — kérde Pointe Pescade.

— Az üzlet.

— Tagadhatlan, hogy jobban mehetne, de mehetne rosszabbul is.

— Pescade?

— Matifou!

— Ne haragudjál meg azért, a mit neked mondani fogok.

— Sőt ellenkezőleg, meg fogok haragudni, ha érdemes lesz arra, hogy megharagudjam miatta.

— Nos hát... nekeld el kellene válnod tőlem, — mondá az óriás.

— Mit értesz ez alatt, hogy elválni?... Azt, hogy magadra hagyjalak? — kérde Pointe Pescade.

— Azt.

— Folytasd, lellem Herkulese. Nagyon érdekelsz.

— Igen... Bizonyos vagyok felőle, hogy ha egyedül lennél, ki tudnál lábolni a bajból... En terhedre vagyok és nélkülem módját ejtenéd, hogy...!

— Figyelj rám, Cap Matifou, — viszonzá Pointe Pescade komoly hangon. — Te vastag vagy, ugy-e bár?

— Igen.

— És magas?

— Igen.

— No hát akármilyen magas és vastag légy, nem értem, hogyan volt képes beléd fenni az az ostobaság, a melyet most mondál.

— És miért, Pointe Pescade?

— Azért, mert az még magasabb és még vastagabb nálad, Cap Matifou! En elhagyjalak, szívelem barma? De hát mit tennél, mivel végezned a mutatványaidat, ha én nem volnék veled?

— Mivel?...!

— Ki csinálná meg a halálos ugrást a koponyádon?

— Nem mondom, hogy...!

— És a halálos nyújtózkodást a két kezéd közt?

— Hát bizony — felelé az óriás, a kit ezek kényes kérdések nagy zavarba ejtettek.

— Igen, a gyönyörűségtől tomboló közönség előtt... ha véletlenül akad közönségünk.

— Közönség! — sohajtá Cap Matifou.

— Tehát fogd be a szádát, — folytató Pescade, — és ne gondoljunk egyébre, mint arra, hogy megkeressük a mai vacsora költségeit.

— Nem vagyok éhes!

— Te mindig éhes vagy, Cap Matifou, következőleg éhes vagy most is! — viszonzá Pointe Pescade, — mialatt két kezével szétnyitotta a barátja állkapcsát, a melynek nem volt szükséges ugynevezett bölcsességfogakra, hogy meglegyen mind a harminckét foga. — Látom a metszőfogaidról, a melyek egy bulldognak is becsületére válnának! Mondom, hogy éhes vagy és enni fogsz, ha nem keressünk is többet fél forintnál, vagy huszonöt krajczárnál!

— De hát te, kis Pescade-om.

— Én? nekem elég egy kölcsösem is. Nekem nincs rá szükségem, hogy erős legyek, te ellenben, édes fiam, — figyelj meg jól az okoskodásmat: Minél többet eszel, annál inkább hizol! Minél inkább hizol, annál nagyobb fenomen lesz belőled!...

— Phenomen... igen!

— Én ellenben, minél kevesebbet eszem, annál inkább lesoványodom, s minél inkább lesoványodom, annál nagyobb fenomenem lesz belőlem is. Igaz-e ez?

— Igaz! — felelé Cap Matifou, a lehető legnagyobb naivsággal. — E szerint, Pointe Pescade, a saját érdekem követeli, hogy egységem?

— Te mondád, nagy kamasz, az én érdekem pedig azt követeli, hogy ne egységem.

— E szerint, ha egy személyre való eleségünk volna?...!

— Az a tied lenne.

— De ha két emberre való volna?

— Az is a tied lenne. Az ördögbe, Cap Matifou, hiszen felérsz te két emberrel!

— Négygyel... hattal... tizzel! — kiáltá az óriás és nem túlzott, mert tíz ember se lett volna képes legyűrni.

Mellőzve a kérédké túlzást, a mely a régi és az új világ valamennyi Herkulesének közös tulajdonsága, tény az, hogy Cap Matifou legyőzte mindazon erőművészeket, a kik meg mertek vele mérközni.

Két esetet beszéltek róla, a melyek fényesen tanúsítják bálmulatos erejét.

Egy este Nimesben, egy fából épült szinkörben, az egyik oszlop, mely a tetőzetet támogatta, inogni kezdett. A gerendák recsegése halálos ijedelmet támasztott a nézők közt, a kik abban a veszélyben forogtak, hogy a tető rájuk szakad, vagy hogy egymást agyonszorítják a kijárási felé való tolongásban. De Cap Matifou jelen volt. Egy ugrással a már oldalt hajló oszlop mellett termett s abban a pillanatban, midőn a gerendázat le akart roskadni, feltartotta hatalmas vállaival mindaddig, míg a terem kiürült. Aztán egy másik ugrással künn volt a szabadban, ugyanabban a pillanatban, midőn a tetőzet leszakadt mögötte.

Ez a példa a vállal erejéről tanuskodik. A másik a karok erejét bizonyítja.

Egy szép napon, a Camargue síkságain, egy bika hirtelen megdühösödött, kitört a karavánból, több egyént üldözőbe vett, megsebesített és igen nagy szerencsétlenségeket okozott volna, ha Cap

elcsavarta tagjait és a kezein járt, mikor nem sétált a lábain, mert a tapasztalás arra tanította, hogy az ember kevésbé éhez, ha a feje lefelé van fordítva. Félig szláv, félig provençei nyelvzagyvalékban ismételte azokat a megszokott léha éleket, a melyek állandó használatban lesznek mindaddig, míg léteznek egyetlen bohócz, a ki a népet mulattassa velük és míg létezni fognak bábécsok, a kik végig hallgatják.

— Tessék besétálni uraim, tessék besétálni! — kiáltá Pointe Pescade. — Csak kijövetkor kell fizetni... Csekélység az egész, csupán egy krajczár!

De hogy valaki kijöhessen, be is kellett mennie és a festett vásznak előtt ácsorgó őt vagy hat ember közül egy se szánta rá magát, hogy bemerjen a nyomoruságos szinkörbe. (Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **A lámpás-ünnep**, melyet a kínaiak új-évkor (február végén) szokatlan nagy fényvel és általában megtartanak, a rege szerint onnan eredt, hogy egy nagy mandarin leányát, ki új év este séta közben a folyóba esett, az egész város kereste lámpákkal és égő fáklyákkal s bár a holttestet nem találták meg, a

FIATAL TÁRSÁT ÚGY DOBÁLTA, MINT A LABDÁT.

TESSÉK BESÉTÁLNI CSAK KIJÖVETKOR KELL FIZETNI.

SÁNDOR MÁTYÁS.

Matifou közbe nem veti magát. Az óriás a dühödött állat elé állt és bátran bevarta, aztán a pillanatban, mikor a bika a fejét leszegezve rárontott, megragadta a szarvainál, egyet csavart rajta és két karjának egyetlen mozdulatával letépte a földre, úgy, hogy négy lábával a levegőben kapálózott és ebben a helyzetben tartotta mindaddig, míg az odasietett emberek meg nem kötözték és ártalmatlanná nem tették.

Egyéb példákat is idézhetnénk erről az emberfeletti erőről: de e kettő is eléggé bizonyítja nem csak Cap Matifou izmainak erejét, hanem egyszerűségi bátorságát és önfeláldozását is, mert sohase habozott életét kockáztatni, mikor embertársainak segítségére kellett sietnie. Ereje nem volt nagyobb jószágánál. Mindazonáltal, mint Pointe Pescade mondta, szüksége volt a kellő táplálkozásra, hogy semmit se veszítsen erejéből és a társa kényszerítette, hogy egyik s inkább maga nélkülözött, ha csak egy embernek való élelmük volt, sőt akkor is nélkülözött, ha két embernek való elegendő rendelkeztek. Azonban ma este még egy emberre számított vacsora se mutatkozott a láthatáron.

— Kódos idő jár, — mondá Pointe Pescade. S a derek fiu vidáman újra kezdte a hívogatót és az arczintorgatót, hogy eloszlassa ezt a kódót. Fel s alá járt az emelvényen, bolondozott,

mandarinnak a nép szívéssége annyira megtetszett, hogy annak minden évben ismétlését elrendelte, míg általános szokássá lett. A lámpás-ünnep ma is legnagyobb ünnep Kínában, az üzlet teljesen pihen, csak látogatások és üdvözlések vannak divatban, este a lámpás-menet a folyókon és esatornákon, továbbá pazar tűzi játékok.

* **A világosság hatását a vajra** újabban több kísérlet által tették ismertté. Kitűnt, hogy a kék üveggel fedett vaj leghamarabb avasodik meg, míg a sárga és veres üveg sokáig megőrzi azt e oajtól. Világos, hogy a napfény megtörhető sugarai hatnak ily kedvezőtlenül a vajra és más tejfélékre s ezért az ilyeneket lehetőleg csak gyenge fényű helyen kell tartani és ha szabadban vannak, jó zöld levéllel borítani, mivel a levelek zöld festő anyaga (chlorophyll) a megtörhető sugarakat kevésbé hatásos sugarakká változtatja át.

* **A tenger színe.** Mensing kapitány Dél-Amerika nyugoti partjain a hideg Humboldt-áramban és környékén vizsgálatokat tett a tenger színéről és úgy találta, hogy a Humboldt-áram zöld színű, a mellette levő ellenben, mihelyt a meleg 18—21 Celsius fokot elért, kék, sőt világos kék. Nézete szerint a vízcsapoknak a különböző fokú melegség által feltételezett sűrűsége és az azáltal létrejött eltolatás idézi elő a színek ilyenmő változását.

* **Hullák megkövesítésének módját** találta fel egy Börtel nevű francia. Szilikát s mészsanyagokból készült koporsót, midőn már a hulla is benne van, hasonló nemű folyékony anyaggal töltöttek tele,

A koporsó bensejében a megkövesülés aránylag gyorsan történik, oly módon, hogy a szilikát s mészs felületük a hulla nedves részeit. A hulla alakja örök időkre megmarad. Ez eljárást e mellett kevésbé költségesnek is mondják.

* **Óriási mennyiségű hal** pusztult el újabban a Mexikói öbölben. Némely időben az egész tengerfelület el volt borítva velük. Mondják, hogy e pusztulás tengeralatti mérges gázok kitérésétől eredhet.

* **A németországi szabaddóművészek száma** jelenleg 43,447, kik 374 Jánosrendi és 91 másféle páholyhoz tartoznak.

* **Fűza-poéták és kezdő írók** számára alakult egy folyóirat New-Yorkban «Open Door» («Nyílt Ajtó») cím alatt. E folyóirat, hasonlóan a párisi «Salon des Refusés»-hez, mely a nagy Salonba be nem fogadott képeket állítja ki, főképp oly költeményeket és cikket közöl, melyeket máshol visszautasítottak.

* **Toll-ellenes ligát** terveznek a nők amaz elterjedt madárritort divat ellen, hogy magukat mindenféle tollakkal ékesítik. A liga tagjai tollakat nem hordhatnak s másokat is lehetőleg lebeszélnek e divat követéséről.

* **Az első tanítóképző-intézetet** Mexikóban most állítja fel a kormány német rendszer szerint s 100,000 dollár költségen.

* **A telefon-évezet kellemetlenséggel is jár.** A belga királynő nemrég lackeni kastélyából telefon útján kényelmesen hallgatott egy új operát, melyet

Topov százados.

Dermancev százados, az északi hadtest tábornoki főnöke.

Nikiforov őrnagy, hadügy-miniszter.

Ozunov százados, mérnökkari tisztt.

Marinov százados.

BOLGÁR VEZÉREK.

Kétséget nem szenved, hogy a bolgár hadsereg nagy diadalokat aratott az imént lefolyt hadjáratban. Azonban még sehogyan sincs tisztázva, vajjon a győzelmeket öntudatos hadvezetésnek vagy pedig a véletlennek köszönhetik-e. Az bizonyos, hogy majdnem páratlanul áll ez a eset, mert egy hadsereg, melyet egész tisztikara épen a döntő pillanatban vagyis mozgósításakor hagy cserbe, még nem állotta meg helyét oly módon, mint most a bolgár. Az orosz tisztok távozásával az egész északi hadseregben csak egy törzstiszt volt a német Corvin báró. Gucsev és Grucev szeptember 18-án lettek őrnagyok s az első a Szerbia ellen felállított összes csapatok, nak a második pedig egy tüzérezrednek lett parancsnoka. Egy fiatal őrnagyot nevezett ki Sándor fejedelem hadügyminiszternek, és a fiatal ember, Nikiforov megállta helyét. A legmagasabb tisztségeket kapitányok vitték. Érdekesnek tartjuk e tiszteket, kik a lefolyt háborúban történelmi nevezetességre tettek szert, bemutatni. Egy sincs közöttük, ki negyvenedik évét elérte volna. Ezek: Nikolajev ezredes, a kelet-ruméliai ezredes parancsnoka. Nikolajev egyike volt a szept. 18-diki forradalom szervezőinek; 1877-ben az orosz hadseregben viselt hadnagyi rangot, most pedig a bolgár hadseregben a ruméliai önkényeseket vezérelte. Topov százados, a jobbszárny kiválóan ügyes vezetője, ki rendesen többet tett, mint a mivel megbízták. Más viszonyok között az e fajta túlságos győzelem végzetessé válik, itt azonban nem értett. Dermancev százados, ki fiatal kora dacára egyik legnehezebb és legfontosabb helyet töltötte be. A vezérkarnak volt ő főnöke. Marinov kapitány, ki a fejedelem számjegede volt, de a mellett folyton ott lovagolt az első tűzvonalban. Több sebet kapott, s egy újabban érkezett távirat szerint Szófiában a Szlivniczánál kapott sebéibe belehalt. Még megemlítsük Ozunov századost, ki mint a mérnökár főnöke a vidéni védelmeket vezette, s hősileg is tartá magát Lesjanin tábornok hadosztálya ellenében. Az említett tisztek között csupán hárman végeztek orosz iskolát, a többi a nemzeti bolgár hadiskola növendéke.

Említettük már, hogy még nincsen eldöntve, vajjon a győzelmek nem inkább a véletlenségnek tudhatók-e be; de az elért fényes eredmény határtalan lelkesedéssel töltötte be egész Bulgáriát. Az a nap, melyen a győzelmes hadsereg koszoru fejedelemmel ismét Szófiába érkezett, abba a fővárosba, melyből már hordták el messze az értékesebb tárgyakat, mert eléstét bizton hittek, egyike volt a legemlékezeteseknek, mit a mostani nemzedék Bulgáriában megért. Az a diadalkapu, melyet képünk feltüntet, különös emléket idézhetett az ifjú fejedelem lelkében. Mikor ő a szerb határ felé indult, hogy megvédelmezze országát, akkor is diadalkapuk alatt ment. Ezek a diadalkapuk még maradványok abból az időből, mikor először utazta be országát. Sok válságos pillanatot élt át azóta Sándor fejedelem, de hogy az utolsó legnagyobb válságot így fogja majd megállani, azt bizonyára maga sem sejtette.

A JANUÁRIUS.

Legendák, babonák, szokások és hagyományok érdekes köre kapcsolódik az év minden havához, s jut kifejezésre ünnepeiben, vagy egyéb napjaiban. Nincs nép Európában, mely bizonyos saját-szerű hiedelmeket ne vallana a hónapok némely szakainak szerencsés vagy szerencsétlen, időjárás vagy másnemű befolyásáról. De e hiedelmek mind jobban feledésbe menve, gyors kihalás elé

SÁNDOR FEJEDELEM BEVONULÁSA SZÓFIÁBA.

sietnek, s ezért sürgős feladata az irodalomnak összegyűjteni azokat az adatokat, melyek e naiv néphit kalandos világára vannak vonatkozással.

Kezdvé az újévben, ez minden időben az öröm és vidámság ünnepe volt és sok babonás szertartásnak szolgáltatót keretét. De a legfőbb ezek közt, az ajándékozás, ma már majdnem kiveszett, pedig régebben annyira divat volt, hogy Erzsébet angol királyné összes ruhatárát és ékszereit így szerezte be. Mikor a tüköt először kezdték használni a XVI-dik század kezdetén, kiváltképeni ajándéktárgyakul szolgáltak ezek is hölgyek között a keztyűkkel együtt, melyeknek kiállítása azonban akkori időben egész vagyont képviselt. Az újévi ajándékozás szokásának ez idő szerint még Páris hódol legjobban, hol ez a nap a tulajdonképeni «jour d'étrennes», mely némileg a mi karácsonyunkat pótolja.

Nagy fontosságot tulajdonítanak mindenütt annak, hogy ki lépi át újév reggelén első a küszöböt. Azt tartják, hogy ha férfi, az szerencse, ha nő, az szerencsétlenség; de a férfiak között is a barnát tartják szerencsehozónak. Innen ered az a szokás is, hogy sok helyütt újév reggelén első dolog a kéményt separtetni ki, mert a kéményseprő úgys mint férfi, de meg már professziójánál fogva is különösen szerencsés előjelű egyéniség, azért szeretik némely hölgyek kormos seprőjének egy elecsent szilánkját tárczáikban rejtegetni. Mások meg hiszik, hogy a férfiak vagy nőnek, kívül újév napján először találkoznak, keresztneve lesz a jövőbeli férjnek vagy feleségnek a keresztneve. Hasonló babona, hogy újév napján nem szabad a házból semmit kivinni addig, míg valamit be nem hoztak. Mosni nem szabad e napon, mert félt, hogy valakinek életét el-mossák a család tagjai közül; gyertyát, tüzet, gyufát vagy világot ajándékozni el, no az meg már épen égbekiáltó szerencsétlenség.

Megvan az újév napjának a maga kalendáriuma is, mely biztos időmutatója a köznépek.

Ha tudnillik csötörtökre esik az újév, mint a lefolyt évben, akkor szeles telet és nyarat várhatunk, s esős aratást, áradásokkal. Gyümölcs bővében lesz, de a hús megdrágul, a lábas jószágok pusztulnak, zavarok és háború állnak küszöbön. Ha pedig újév napján tiszta és derült az idő, akkor a május hiddelgel és hóval köszönt be. Itéj meg az olvasó, mennyiben van igaz a jó-jövendőségek, a mennyiben az elmúlt évre vonatkozott.

Nikolajev ezredes, a bolgár hadsereg ruméliói szakaszának parancsnoka.

Egy másik vezetes napja január havának a Vízkereszt, vagy a római katolikus naptárban «királyok-ünnepe» (január 6.), Epiphania stb. Utolsó napja annak a tizenkettőnek, mely karácsonytól kezdve, a tizenkét apostol emlékére, mint szent nap volt a régi germánoknál elrendelve, de nálunk inkább a három keleti böles emlékének fentartója, kik Jézus imádására jöttek, hozván aranyat, tömjént és myrrhát. Ezért látjuk már napokkal előbb a falusi suhancokat fehér

Valamennyi külföldi szerektől előnybe helyezendők, a magyar közönségnél különben már a legjobb hírnévnek és fokozatos elterjedésnek örvendő a külföldi labdacgyárosok óriási reklámja daczára örvendő, százezer esetben tíz éven át legjobban megkísérelt és több éveken át a bel- és külföldön nyert tapasztalatok nyomán, csakis növény-kivonatokból összeállított

kárpáti egészségi labdacok,

melyek biztossan, minden káros következmények nélkül, nem erőszakolva, hanem minden fájdalom nélkül hatnak: eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfúvódások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrkítések és sárgaság ellen. Pótolja a keserűvizet, melyek vizenyös ürülést eszközölnek.

Egy skatulya ára 21 kr.; egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr.

Raktárak: Budapest: Pataky Károly gyógyszerésznél, az új épülettel szemben; Pozsonyban: Piszatory Bódog gyógyszer.; Debreczenben: Mihálovits István gyógyszer.; Kecskeméten: Molnár János gyógyszer.; Szegeden: Kovács Albert gyógyszer.; Temesvárt: Tározy István gysz.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartom. számára Szelinski György cs. k. egyet. könyvtárnál, Bécsben I, Stefansplatz 6.

NALA ÉS DAMAJÁNTI

Hindu rege a Mahá-Bhāratából.

Szanskritből fordította

FIÓK KÁROLY.

Ára füzve 1 frt.

Ára vászonkötésben 1 frt 50 kr.

Vérszegénység, ideggyengeség, sápkór, gyomorbajok ellen, nehéz betegségből, gyermekágyból üdülőknek s fejlődő gyenge gyermekeknek.

OSSIAN HENRY

a párisi orvosi akadémia tagja és a párisi egyetem tanára,

CHINA-VAS-BORA

(Vin de quinquina ferrugineux).

Fehérfolyás, vizkór, görvély, aszkór, korai kimerültség, magtalanság, rendellenes hószám, vérfolyás, fejfájás stb. ellen a legbizt. gyógyszer.

Egy palack ára használati utasítással 2 frt 50 kr.

Ez az szer bámulatos hatása gombaként szaporítja az utánzatokat, miért is a nagy közönség saját érdekében felkérte, hogy csakis Ossian Henry-féle china-vas-bort vásároljon. — Kapható Török József gyógyszer. Budapestben, király-utca 12.

Legujabban megjelent!

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. k. egyet. könyvtárnál Bécsben, I., Stefansplatz 6.

EMLEKEIMBŐL.

IRTA

KLAPKA GYÖRGY.

FÜGGELÉKÜL:

GRÓF TELEKI LÁSZLÓ LEVELEI.

A szerző fénynyomata aranyképpel.

Ára füzve 5 forint osztrák értékben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható — az osztr. tartom. számára Szelinski György cs. k. egyet. könyvtárnál, Bécsben I, Stefansplatz No. 6.

EGY RÉGI UDVARHÁZ

UTOLSO GAZDÁJA.

IRTA

GYULAI PÁL.

DÖRRE TIVADAR RAJZAIVAL.

HARMADIK KIADÁS.

Ára füzve 1 frt 40 kr.

Dizsókötésben 2 forint.

Singerstr. 15. **PSERHOFER J.-féle** gyógyszerész a gold. Reichsapfel, Bécsben.

Vértisztító labdacok ezelőtt egyetemes labdacok neve az utóbbi nevet teljes joggal megérdemelt, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacok csodás hatásukat észre nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacok számtalanszor és a legrövidbb idő alatt gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr., 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 30 kr. Bőrmegbetegedések mellett kiállítás 1 frt 10 kr. (1 tekercsnek kevesebb nem küldés.) Számtalan levél érkezett, melyek intőző hálat mondanak a labdacokért, melynek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségekben egészségük helyreállítását köszönik. 2515 A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja.

A sok köszönő-iratból közlünk néhányat:
Leogang, 1883 május 13. Tisztelt uram! Pilulái valóban csodálatosak, nem olyanok, mint sok oly más földicsért szer, hanem minden bajban lehetőleg segítenek. A huszvetkor megrendelt pilulákból a legtöbbet barátaim és ismerőseim között osztottam el, és mindnyájukon segítettek; k ros gyének, különböző bajokkal és hibákkal általak, ha nem is teljes egészségüket, de jelentékeny javulást nyertek, s azokat tovább használni szándékoznak. Kérem tehát nekem utjolat csomagot küldeni. Tölem és mindazoktól, kik szívesek valának, pilulái által egészségüket visszaszerezni, legforróbb köszönetimtel.
Dentinger Márton.
Bécs-Szentgyörgy, 1882 febr. 16. T. uram! Nem felejtetem ki eléggé benső köszönetemet, piluláért, mitán Isten segítségével ném, ki már évek óta miszerében szenvedett, a vértisztító pilulák által abból kigyógyított, s habár még most is szed még azokból, egészsége már annyira helyre van állítva, hogy fiatal frissességgel minden munkáját

Fagybalzsam. Psershofer J.-től. Sok év óta idült sebre mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr.

Élet-esszencia (prágai csöpp); megrottott gyomor, rossz emésztés és mindenemü altesti bántalom ellen kitünő házi szer. 1 üveggel 20 kr.

Keskeny-ítífűszörp. Általános ismert jeles házi szer hurutos rekedtség, görös köhögés, stb. ellen. Egy palackkal 50 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs. legj. szer köszvényes és csúszos baj ellen. 1 frt 20 kr.

Mindennemü hasonzenvi gyógyszer folyton készletben. Az itt felsorolt készítményeken kívül még a birodalom valamennyi lapban hirdett és külföldi gyógyszer-különlegesség készletben van, u. m.

Chinai tolette-szappan, 1 db. 70 kr.

Por a lábizzadás ellen, 1 doboz 50 kr.

Páte pectorale Georgé-tól, a legjelesebb és legkellemesebb szerek egyike, elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut ellen. 1 doboz 50 kr.

Alpesi növény-likör Bernhár O. V.-től 1 palackkal frt 2.50, 4 palackkal frt 1.40.

Szem-esszencia dr. Romershamentől. 1 palackkal frt 2.50, fél palackkal frt 1.50.

Köszvényfolyadék Kwizdától. 1 p. 1 frt. stb. s minden netán a raktáron nem levő cikkek kívánatra pont, és olcsón beszerzete.

Szállítás postán 5 foton aluli tételknél csak az összegnek post utalvánnyal való előzetes beküldése mellett; nagyobb össze nék utánvét mellett is.

A fonebbi különlegesség legtöbbje kapható Budapestben József gyógyszerésztárban.

4-IK SZÁM. 1886.

BUDAPEST, JANUÁR 24.

XXXIII. ÉVFOLYAM.

